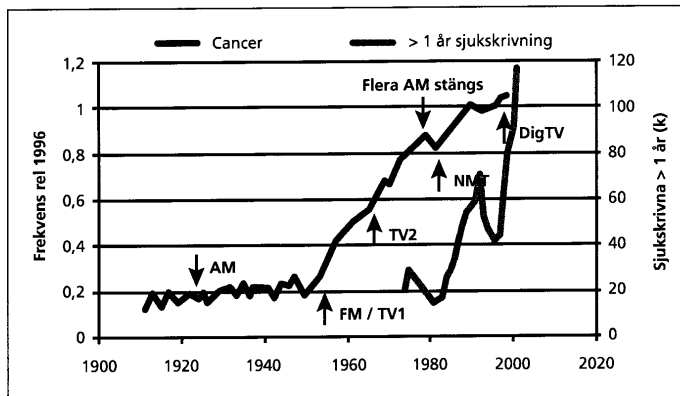


Cancerdödlighet och långtidssjukskrivning



Figur 1. Normaliserat cancerantal (se text) och antal långtidssjukskrivna i över ett år i Sverige. Den skarpa sänkningen av antal långtidssjukskrivna just år 1993 har satts i samband med att man underlättade förtidspensionering detta år.

Här redovisas en studie som undersökt om det finns något tidsmässigt samband mellan långtidssjukskrivning och accelerationsperioder för ett antal cancerformer.

Dödligheten i några allvarliga cancersjukdomar har ökat under 1900-talet och accelererat språngartat vid vissa årtal. Antalet personer som varit långtidssjukskrivna över 12 månader har också varierat och visar kraftiga förändringar vid samma årtal. En miljöfaktor, som bromsar tillfrisknandet hos långtidssjuka, påverkar sannolikt även överlevnadsmöjligheten hos cancerpatienter.

Inledning

Några av de allvarligaste cancersjukdomarna är blåscancer, prostatacancer, bröstcancer, hudcancer och lungcancer. Dödligheten i dessa sjukdomar har ökat kraftigt under 1900-talet. Sedan 1975 har dock dödligheten i bröstcancer stabiliserats trots att sjukdomsincidensen har fortsatt

att öka på samma sätt som hos de övriga cancerformerna.

Under de senaste åren har kostnaderna för långtidssjukskrivningar ökat dramatiskt. I denna studie undersöktes om det finns något tidsmässigt samband mellan långtidssjukskrivning och de nämnda cancerformernas accelerationsperioder.

Resultat

Eftersom de olika cancerformerna uppträder med olika frekvens normaliserades dödlighet och, i fallet bröstcancer, incidens relativt uppmätt värde 1996. Medelvärden av dessa normaliserade cancerantal visas i figur 1. Värden före 1955 representerar enbart lungcancer och hudcancer på grund av brist på detaljerade data för övriga sjukdomar.

Figur 1 visar också med den högra ska-

lan antal registrerade långtidssjuka som varit sjukskrivna över 12 månader.

Diskussion

1955 ser vi det första tydliga trendbrottet i svensk cancerstatistik. 1970 kommer ytterligare ett, medan 1979 inleder en period av några få års minskad cancerdödlighet. Denna förbättring kan ses på samtliga cancerformer, som studerades. 1982 bryts den goda trenden och en stadig ökning inträder igen tills en utplaning inträder 1990. 1997 ökar så återigen dödligheten tydligt, här med undantag av lungcancer, som minskar sin dödlighet, sannolikt till följd av minskat rökande. Det är intressant att notera att radio- och TV-nätet förändras just dessa år, se figur 1.

Antal långtidssjukskrivna (LS) redovisas i figuren sedan 1974. När cancer- ➤

dödligheten detta år börjar dämpa sin ökningstakt minskar LS och när dödligheten plötsligt sjunker 1979 så sjunker också LS språngartat med ca 25 procent. Under den stabila cancerperioden 1990–1996 sjunker LS medan canceraccelerationen från 1997 följs av en kraftig ökning i LS.

Slutsats

En faktor, som försvårar tillfrisknandet av

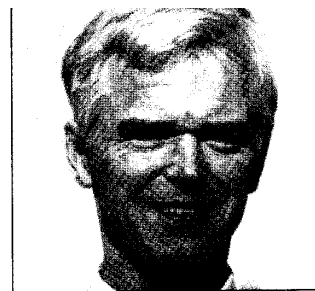
långtidssjukskrivna påverkar sannolikt även överlevnadsmöjligheten hos svårt cancersjuka, till exempel genom inverkan på immunförsvar eller cellreparationsförmåga. En liknande koppling till cancerdödligheten noteras även för RFVs 'sjuktal,' som finns redovisade sedan år 1955.

(Cancer- och Allergifonden tackas för ekonomiskt stöd.)

Sammanfattning på engelska

The mortality in some serious cancer diseases has increased during the 20th century and accelerated like a step response at some specific years. The number of people who have been sick for more than 12 months has also varied over time in a similar way. It is conc-

luded that an environmental factor that delays the recovery process of long-term sick people also is likely to influence the survival possibility of cancer patients. (The Cancer- and Allergy Foundation is acknowledged for economic support.)

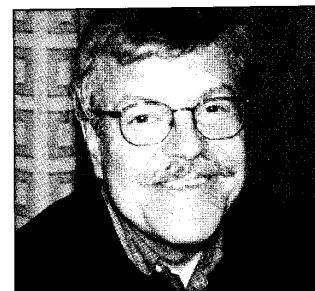


Örjan Hallberg

Civ.ing. elteknik

Hallberg Independent Research

oerjan.hallberg@swipnet.se



Olle Johansson

Enheten för Experimentell Dermatologi

Institutionen för Neurovetenskap

Karolinska Institutet, Stockholm